

**Aharon Barak, HUMAN DIGNITY: THE CONSTITUTIONAL
VALUE AND THE CONSTITUTIONAL RIGHT
Cambridge University Press 2015, pp. 360**

Ljudsko dostojanstvo danas je središnje obilježje mnogih modernih ustava i međunarodnih dokumenata. Kao ustavna vrijednost, ono uključuje neovisnost osobe o slobodnoj volji i sposobnost pisanja svoje životne priče u okvirima društva. Kao ustavno pravo ono daje puni izraz vrijednosti ljudskog dostojanstva koje je podložno posebnim zahtjevima ustavne arhitekture.

Knjiga *Human dignity: The Constitutional Value and the Constitutional Right* Aharon Barak-a, analitička je studija ljudskog dostojanstva kao ustavne vrijednosti i ustavnog prava koja prihvaća pravno-interpretacijsku perspektivu. Istražuje izvore ljudskog dostojanstva kao pravnog pojma, njegovu ulogu u ustavnim dokumentima, njegov sadržaj i opseg. Analiza je dopunjena primjerima iz komparativnog pravnog iskustva, uključujući poglavlja posvećena ulozi ljudskog dostojanstva u američkom, kanadskom, njemačkom, južnoafričkom i izraelskom ustavnom pravu.

Knjiga ima 360 stranica, izdana je od strane nakladnika Cambridge University Press 2015. Na početku knjige nalazi se sadržaj (p. v-xiii), predgovor (p. xvii-xxv), zahvale (p. xxvi) i tablica slučajeva iz prakse (p. xxvii-xxxviii), nakon čega četiri središnja djela knjige (p. 1-307). Na kraju knjige nalazi se bibliografija (p. 308-346) i index (p. 347-360).

U prvom dijelu- "*Fundamental concepts and sources*" (p. 1-65) autor nas uvodi u temu prikazujući razne aspekte ljudskog dostojanstva i obrađujući intelektualnu povijest socijalne vrijednosti ljudskog dostojanstva. Dalje u ovom dijelu Barak obrađuje ljudsko dostojanstvo kao vrijednost i kao pravo u međunarodnim dokumentima i ustavima.

U drugom dijelu- "*Human dignity as a constitutional value*" (p. 67-135) obrađuje se ustavna interpretacija koja ima jasnu i određenu svrhu a koja se dalje pojašnjava kroz ustavno značenje, ustavnu originalnost i njen utjecaj na ustavnu interpretaciju kao i kroz prikazivanje ustavne subjektivne i objektivne svrhe. U ovom dijelu još je obrađena tema: ljudsko dostojanstvo kao ustavna vrijednost i tri tipa modela za određivanje sadržaja ustavne vrijednosti ljudskog dostojanstva.

Treći dio- "*Human dignity as a constitutional right*" (p. 137-182) ukazuje na važnost priznanja ljudskog dostojanstva kao ljudskog prava i njegov sadržaj, a istovremeno prikazuje ljudsko dostojanstvo kao okvirno - "majčinsko" pravo dodajući k tome još i pogled na neka njemu sestrinska prava. Na kraju ovog dijela autor je obradio i područja koja pokriva pravo na ljudsko dostojanstvo.

Četvrti dio- "*Human dignity in comparative law*" (p. 183-307) knjige zapravo je posvećen komparativnom ljudskom dostojanstvu kako ga tematizira ustavno pravo SAD-a, Kanade, Njemačke, Južnoafričke republike i Izraela.

Knjiga "*Human Dignity: The constitutional Value and the Constitutional Right*" na intrigantan način stavlja u perspektivu ustavnog prava jedno od temeljnih ljudskih

prava- pravo čovjeka na dostojanstvo. Aharon Barak temeljito je obradio predmetnu temu, a njegovo istraživanje uključuje i komparativnu analizu odnosa ustavnog prava i prava čovjeka na dostojanstvo kroz primjere nekih najvećih pravnih sustava. Nesumnjivo, knjiga pred nama predstavlja vrijedan doprinos ustavnom pravo, a zasigurno je jedan od velikih naslova suvremenog komparativnog prava uopće.

Mia Bašić